

# Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin

Aija Laine

Suunnittelija

Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin

Turun kaupunginkirjasto / Helsingin kaupunginkirjasto

040- 168 2636

[aija.laine@turku.fi](mailto:aija.laine@turku.fi)

# Taustaa

- Turun kaupunginkirjasto aloitti e-lukulaitteiden lainauksen syksyllä 2009
- Tällä hetkellä kokoelmassa n. 30 lukulaitetta ja muutama tablet - tietokone
- Kiinnostus ollut suurta, mutta alkuaikojen into hieman hiipunut
- Laitteisiin valmiiksi ladattuna tekijänoikeusvapaata aineistoa
- Syksystä 2011 alkaen käytössä myös Ellibs

# Yhteistyöprojekti

- Helsingin kaupunginkirjasto aloitti keväällä 2010 OKM:n rahoittaman projektin *Digitaalinen teksti ja e-kirjan lukijat*, kumppanina Turun kaupunginkirjasto
- Projektin väliraportti keväällä 2011
  - [Digitaalinen teksti ja e-kirjan lukijat](#)
- Päätehtävät:
  - e-kirjan lukijoiden testaus kirjastokäytössä
  - Uusien palvelumuotojen käyttöönotto
  - Yhteistyö suomalaisen kustantamokentän kanssa

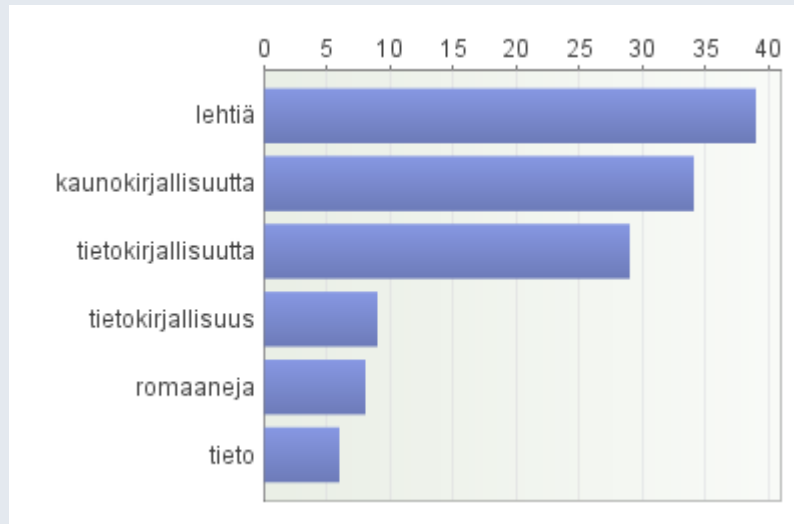
# Digitaalinen teksti ja e-kirjan lukijat

- Asiakaskysely Turun kaupunginkirjastossa 11/10 – 2/11
  - yli 200 vastausta
  - Asiakkaat kiinnostuneita lukulaitteiden lainaamisesta
  - Kirjastolle kiitosta uuden palvelun lanseerauksesta
  - Kirjasto nähdään sopivana paikkana uusien innovaatioiden kokeiluun ja esittelyyn

[Asiakaskyselyn yhteenveto](#)

# ...asiakaskyselyn tuloksia

- Asiakkaat toivoivat kirjaston kokoelmiin digitaalista aineistoa:



# asiakkaiden toiveita:

- ”Toivottavasti aineistoa -- eli lähinnä kirjoja -- saadaan mahdollisimman äkkiä lainattavaksi. Ja toivon mukaan lainaaminen onnistuu suoraan verkosta.”
- ”Lainojen lataaminen netin kautta.”
- ”Laitteita voisi tietysti olla useampiakin tarjolla, kysynnän mukaan. Ja kirjoja olisi kiva päästä itse lataamaan omalle laitteelle kirjaston kautta.”
- ”Toivoisin, että lainata voisi enemmän uutta kirjallisuutta.”
- ”Tehkää verkkosivu josta voi lainata kirjoja omaan laitteeseen. Laitteiden lainailussa ei pidemmän päälle ole mitään järkeä koska niitä tuskin riittää kaikille halukkaille siinä vaiheessa kun tämä ottaa tuulta purjeisiin.”
- ”Toivon tietenkin tulevaisuudessa mahdollisimman laajaa ja monipuolista e-tuotteiden valikoimaa.”

# Projektin tulokset

- Erilaiset laitteet vain välineitä, joilla päästään käsiksi sisältöihin, tärkeintä itse sisältö
- Yleisten kirjastojen digitaalinen aineistotarjonta ei vastaa asiakkaiden tarpeita
- Kirjastojen on toimittava nopeasti, toimintaympäristö elää jo muutosta, mobiililaitteet, sähköiset oppimisympäristöt jne.
- Asiakkaat ovat valmiita omaksumaan uudet aineistomuodot
- Kirjastojen on toimittava yhdessä ja löydettävä yhteiset ratkaisut

# Yleiset kirjastot ja digitaalinen aineisto

- Tarjolla lähinnä eri alan tietokantoja
- Suosituimmat Turun kaupunginkirjastossa: PressDisplay, Nationalencyklopedin, ePress ja Naxos
- E-kirjojen tarjonta tällä hetkellä lähinnä Ellibs ja Elib
- Kysytyin aineisto, eli uusi kotimainen kaunokirjallisuus ja populaari tietokirjallisuus, puuttuvat valikoimista
- E-kirjojen lukulaitteiden ja tablet –laitteiden lainaus on jo osa monien yleisten kirjastojen palveluja, mm. Helsinki, Espoo, Turku, Tampere, Oulu, Pietarsaari jne.
- Asiakkailta on yhä enemmän omia laitteita, sisältöä kaivataan



# Yleisten kirjastojen kannalta haasteellista

- Lainausoikeudet kysytyimpään aineistoon
- Ansaintalogiikka ja hinnoittelu
- DRM -suojaukset
- Kokoelman muodostus
- Digitaalisen aineiston markkinointi fyysisen rinnalla
- Tiedotus, markkinointi ja käytön opastus

# Ratkaisua etsitään

- Yleisten kirjastojen neuvosto perusti 15.4.2011 projektin, jonka tarkoituksena on selvittää yleisten kirjastojen e-aineistojen hankintaa ja jakelua. Neuvoston työvaliokunta nimesi projektille työryhmän.

# Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin -projekti

Kirjastonhoitaja Arja Kuisma, Kouvolan kaupunginkirjasto

Kirjastonhoitaja Aija Laine, Turun kaupunginkirjasto

Viestinnän suunnittelija Päivi Litmanen-Peitsala, Kirjastot.fi

Johtava suunnittelija Erkki Lounasvuori, Keskuskirjasto

Toimistopäällikkö Virva Nousiainen-Hiiri, Helsingin kaupunginkirjasto

Kirjastotoimen apulaisjohtaja Anna-Maria Soininvaara, Helsingin kaupunginkirjasto

Kirjastotoimenjohtaja Leif Storbjörk, Pietarsaaren kaupunginkirjasto

Johtava informaatikko Varpu Vallbacka, Hämeenlinnan kaupunginkirjasto

# Projektin tavoitteet

- Sähköisten sisältöjen alueellisesti tasapuolinen tarjonta kaikille yleisten kirjastojen asiakkaille. Tavoitteena on luoda valtakunnallinen sähköisten aineistojen jakelukäytäntö, joka mahdollistaa kaikkien kansalaisten pääsyn sähköiseen aineistoon.
- Digitaalisen kuilun estäminen: sähköisten aineistojen tunnettavuuteen, tiedottamiseen ja markkinointiin on panostettava.
- Hankitaan yleisiin kirjastoihin sellaisia sähköisiä sisältöjä, jotka vastaavat asiakaskunnan tarpeita. Erityisen tärkeänä nähdään suomen- ja ruotsinkielisen aineiston saatavuus. Sähköisten aineistojen jakelu on tehtävä mahdollisimman sujuvaksi sekä kirjastoille että asiakkaille.
- Luodaan pohjaa yleisten kirjastojen yhteiselle e-aineistostrategialle.
- Kirjastohenkilökunnan ammatillisen osaamisen vahvistaminen: henkilökunnan tulee omaksua uudet toimintatavat ja käyttöönottaa sujuvasti uudet sisällöt.
- Yleisten kirjastojen infrastruktuurin on vastattava nykypäivän haasteisiin. Kuntien IT-toiminnan tulee ottaa huomioon kirjastojen erityiset tarpeet muuttuneessa toimintaympäristössä.
- Kehitetään sähköisten aineistojen hankinta- ja rahoitusmallia.

# Päätehtävät

- Kirjastot mukaan kotimaisille e-kirjamarkkinoille
- Suunnitellaan yhteistyössä kustantajien ja FinElibin kanssa sähköisille aineistoille toimivat lisensointimallit
- Osallistutaan mahdollisesti [Next Media](#) tutkimusohjelman [eReading](#) –hankkeeseen
- Tehdään tunnetuksi e-aineistoja kirjastoalan sisällä ja suunnitellaan koulutuskanavat
- E-aineistojen tunnetuksi tekeminen ja markkinointi asiakkaille
- Yhteisen e-aineistojen jakelualustan suunnittelu
- Selvitetään kirjastojen infrastruktuuritarpeet koskien uusia tallenne- ja jakelumuotoja
- Helsingin kaupunginkirjaston pilotointi yhteistyössä Finelibin kanssa
- Eurooppalainen yhteistyö
- Yhteistyö alan muiden kärkihankkeiden kanssa

# Yhteenveto

- Yhteisellä tavoitteella ja toiminnalla saavutetaan paremmat tulokset
- Työryhmässä edustus suomen- ja ruotsinkielisistä kirjastoista, sekä erikokoisista kirjastoista
- Työryhmä kokoontuu säännöllisesti ja kutsuu eri alan asiantuntijoita kokouksiin
- Työryhmä jalkautuu ja kuuntelee kirjastokentän toiveita
- Hallinnoi: Yleisten kirjastojen keskuskirjasto eli Helsingin kaupunginkirjasto
- Puheenjohtaja: Virva Nousiainen-Hiiri
- Suunnittelija: Aija Laine

Lisää hankkeesta

- [Hankerekisteri](#)